08/03/2019

Ο Ιησούς ως Κατηχητής

/ Γνώμες

Του Πρωτοπρ. Γεωργίου Οικονόμου, Δρ. Θεολογίας, Εκπαιδευτικός

Η ευλογημένη και θεοφιλής διακονία της χριστιανικής Κατήχησης θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχει ως απαρχή την εντολή του Κυρίου προς τους μαθητές Του, λίγο προ της Αναλήψεως, όπως αυτή διατυπώνεται στην κατακλείδα του Κατά Ματθαίον: *πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του αγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αυτούς τηρείν πάντα όσα ενετειλάμην υμίν· και ιδού εγώ μεθ' υμών ειμι πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος. Αμήν*. Μαθητεία, λοιπόν, όλων των εθνών, όλων των ανθρώπων ανεξαίρετα, αδιάκριτα, αχώριστα. Η δε μαθητεία προϋποθέτει διδασκαλία και εφόσον ο Διδάσκαλος αναλαμβάνεται στους ουρανούς αναθέτει στους μαθητές του και εκείνοι σε δικούς τους μαθητές την ιερουργία του λόγου. Την διδασκαλία τήρησης όλων των εντολών και την βάπτιση των κατηχουμένων στο όνομα της Αγίας Τριάδος.

Εάν θέλαμε να ορίσουμε τον κύριο σκοπό και την ουσία της χριστιανικής κατήχησης θα λέγαμε ότι σχετίζεται άμεσα με τη διδασκαλία της χριστιανικής

μας πίστης. Την μελέτη του λόγου του Θεού. Να ενσταλάξουμε στις καρδιές των παιδιών αγάπη για την Εκκλησία και να τους προσφέρουμε εμπειρικές προσεγγίσεις της χριστιανικής διδασκαλίας μέσα από ιστορίες και διηγήσεις, που άφθονες υπάρχουν στην παράδοση της Εκκλησίας.

Τα παιδιά δεν έχουν ανάγκη powerpoint και βίντεο αλλά ψυχή και Χριστό, σύμφωνα με τον κατηχητή άγιο και νεομάρτυρα της τουρκοκρατίας, Κοσμά τον Αιτωλό. Όσο είμαστε ακατήχητοι – και είναι οδυνηρή διαπίστωση ότι πολλοί χριστιανοί είναι ακατήχητοι – τόσο θα αλωνίζουν οι αιρετικοί, θα ενσπείρουν τα ζιζάνια του αιρετικού λόγου και σε συνάρτηση με ενδεχόμενο ποιμαντικό κενό αυτός θα καρποφορεί. Αν, όμως, γνωρίζουμε βιωματικά τον πλούτο και τον θησαυρό της αγιασμένης ορθόδοξης χριστιανικής μας πίστης τίποτα αιρετικό, τίποτα κακόδοξο, δεν μπορεί να μας πτοήσει, να μας συγκινήσει και να μας οδηγήσει στη συνειδητή άρνηση της πίστης μας. Αντίθετα, το κατηχητικό κενό είναι βασική αιτία των διαρροών προς τις αιρέσεις. Θα τολμούσαμε, μάλιστα, να ορίσουμε ως «υποχρεωτικό» τον χαρακτήρα της χριστιανικής κατήχησης για όσους επιλέγουν να βαπτίσουν τα παιδιά τους αλλά και για τους ίδιους τους ενηλίκους.

Εδώ, τίθεται και ένα άλλο πολύ σπουδαίο θέμα, η κατήχηση ενηλίκων πριν την Βάπτισή τους. Όταν ένας ενήλικος ζητά να βαπτιστεί, ο επίσκοπος με εντολή του ορίζει ιερέα για την κατήχηση και τη Βάπτισή του. Δυστυχώς, όμως, τις περισσότερες φορές η Βάπτιση ενηλίκων γίνεται χωρίς καθόλου κατήχηση και χωρίς να διακριβωθεί η προαίρεση εισδοχής στη χριστιανική πίστη. Υπάρχουν, για παράδειγμα, άνθρωποι, που βαπτίζονται υποκρινόμενοι την επιθυμία να γίνουν χριστιανοί, προκειμένου να τελέσουν θρησκευτικό Γάμο και αμέσως μετά επιστρέφουν στην προηγούμενη θρησκεία. Αυτή η περίπτωση, μάλιστα, συνιστά και βαρύτατη αμαρτία, βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος. Θα ήταν καλό, λοιπόν, να οργανωθεί συστηματική κατήχηση για όσους ενηλίκους επιθυμούν να γίνουν χριστιανοί, για την πρόληψη φαινομένων όπως το παραπάνω αλλά και ως εφόδιον εν Χριστώ ζωής. Στο προκείμενο θέμα είναι εξαιρετικά πολύτιμο ως παράδειγμα η σύγχρονη μαρτυρία της χριστιανικής ιεραποστολής.

Image not found or type unknown

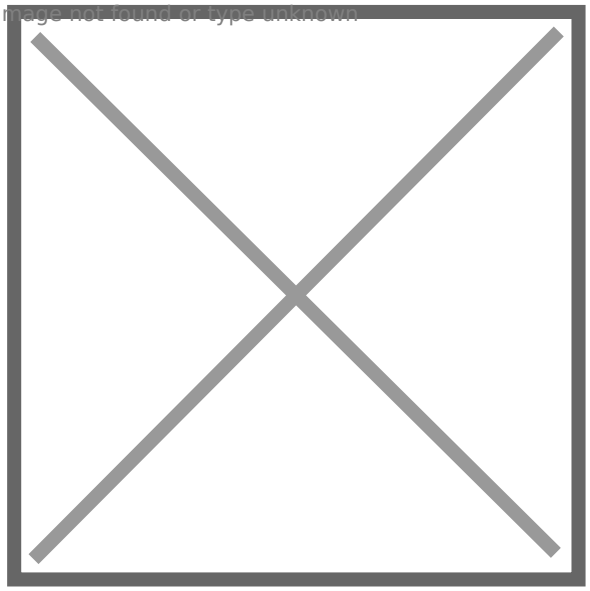

Μία άλλη σημαντική παράμετρος της κατήχησης είναι ότι αυτή κατεξοχήν είναι έργο του επισκόπου. Έτσι, αυτός είναι που θα ορίσει και τις ιδιαίτερες παραμέτρους γνωρίζοντας τις ιδιαίτερες ποιμαντικές ανάγκες της επαρχίας του. Επίσης, ο επίσκοπος έχει την ευθύνη για το περιεχόμενο της κατήχησης και τον έλεγχο της «ορθοδοξίας» της και η κατήχηση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να διεξάγεται χωρίς την ευλογία και την επίβλεψή του. Δεν μπορεί, επίσης, η Κατήχηση να γίνεται μέσο προβολής ιδιωτικών θέσεων και απόψεων αλλά οφείλει να είναι έκθεση της χριστιανικής πίστης βάσει της Αγίας Γραφής και της ιερής παράδοσης. Αυτό προϋποθέτει την κατάρτιση του κατηχητή όχι μόνο με επιμορφώσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες και εξαιρετικά σπουδαίες αλλά και πνευματική, εν Χριστώ, κατάρτιση. Κάτι που δεν βιώνει ο κατηχητής είναι αδύνατο να το μεταδώσει στον κατηχούμενο. Γιατί σκοπός της κατήχησης δεν είναι η στείρα μετάδοση γνώσης αλλά να εμπνευστεί ο κατηχούμενος από τον κατηχητή. Έτσι, και ο κατηχητής με τη σειρά του πρέπει να εμπνευστεί από πρότυπα αγίων κατηχητών, το δε αδιαμφισβήτητα τελειότερο πρότυπο κατηχητή, είναι ο ίδιος ο Κύριός μας.

Ο Ιησούς μέχρι την έναρξη της δημόσιας δράσης του, μέχρι την ηλικία των τριάντα ετών σιώπησε και προετοιμάστηκε. Θα μπορούσε από μικρό παιδί να κηρύττει με πύρινους λόγους, με αποκαλύψεις και θαύματα, θα μπορούσε αναμφίβολα να μεταστρέψει στην αλήθεια όλο τον κόσμο. Για να το επιτύχει αυτό, όμως, θα έπρεπε να εκβιάσει τις συνειδήσεις τους. Να εξαγοράσει την πίστη τους και να τη συνδέσει ιδιοτελώς με την αιώνια σωτηρία ή καταδίκη. Αντίθετα, προτιμά τη σιωπή, την ησυχία, την προσευχή. Πριν την ηλικία των τριάντα δεν διδάσκει και δεν κατηχεί. Για αυτό ίσως ορίστηκε και από την ιερή παράδοση η χειροτονία πρεσβυτέρων να γίνεται μετά την ηλικία αυτή, η οποία σημαίνει μία πνευματική ωριμότητα. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η προσπάθεια οι συντελεστές του κατηχητικού έργου να είναι νεαροί φοιτητές ή ακόμα και

μαθητές, πριν τελειώσουν το σχολείο. Αυτό μπορεί να ανταποκρίνεται σε μία πρακτική ανάγκη, μπορεί όντως οι νέοι κατηχητές να έχουν ιδιαίτερη διάθεση και μεράκι για παιχνίδι και τραγούδι, μπορεί να έχουν υψηλά οράματα για τη διακονία αυτή. Ασφαλώς και δεν αποκλείεται αυτή η μορφή διακονίας, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για αξιοποίηση ιδιαίτερων χαρισμάτων. Αλλά και ο ενήλικας κατηχητής δεν μπορεί να «αποβάλλεται» από τη διακονία αυτή στο όνομα της ανανέωσης, της αλλαγής ή ενός μοντερνιστικού κλίματος. Μπορεί και αυτός να συμβάλλει με την εμπειρία, την ωριμότητα, τη σοφία του, με τα πολύτιμα γονεϊκά βιώματα και πάνω από όλα την εν Χριστώ ζωή του. Οι κατηχούμενοι σήμερα δεν αντέχουν και πολλά πολλά λόγια. Δε θέλουν συστηματικές και σχολαστικές προσεγγίσεις, αλλά αναζητούν βιώματα. Να ξεπεράσουν τα όρια της διδασκαλίας και της πίστης σε θεωρητικά σχήματα και να αναγνωρίσουν ότι όλα αυτά είναι ζωή στην παράδοση της Εκκλησίας.